

I

(Resolutsioonid, soovitused ja arvamused)

SOOVITUSED

NÕUKOGU

NÕUKOGU SOOVITUS,

28. juuni 2011,

mis käsitleb juhtalgatust „Noorte liikuvus” – õppega seotud liikuvuse edendamine noorte seas

(2011/C 199/01)

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikleid 165 ja 166,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

ning arvestades järgmist:

- (1) Oma 3. märtsi 2010. aasta teatises pealkirjaga „Euroopa 2020. aastal – aruka, jätkusuutliku ja kaasava majanduskasvu strateegia” seab komisjon üheks prioriteediks teadmiste ja innovatsioonile tugineva majandussüsteemi väljatöötamine (nn „arukas majanduskasv”) ning selles on esile tõstetud juhtalgatus „Noorte liikuvus”, mille eesmärk on noorte liikuvuse edendamise ning nende tööhõive olukorra parandamise abil suurendada Euroopa kõrgharidusasutuste tulemuslikkust ja muuta need rahvusvaheliselt atraktiivsemaks ning parandada ELis kõikide haridus- ja koolitustasemete üldist kvaliteeti, pakkudes tippaset koos võrdsete võimalustega. Soovitus on osa algatusest „Noorte liikuvus” ning on kooskõlas Euroopa 2020. aasta strateegia koostuunistega.
- (2) Õppega seotud liikuvus, see tähendab riikidevaheline liikuvus uute teadmiste, oskuste ja pädevuste omandamise eesmärgil, on üks põhivahendeid, mille abil saavad noored parandada tööleidmise võimalusi ja kultuuridevahelist teadlikkust ning edendada oma isiklikku arengut, loovust ja kodanikuaktiivsust. Need eurooplased, kes on noorena olnud kaasatud õppega seotud liikuvusse, kasutavad tõenäoliselt ka hiljem tööalase liikuvuse pakutavaid

võimalusi. Õppega seotud liikuvus võib muuta haridus- ja koolitussüsteemid ning -asutused avatumaks, euroopalikumaks ja rahvusvahelisemaks, kergemini juurdepääsetavamaks ja tõhusamaks. Õppega seotud liikuvus suurendab ka Euroopa konkurentsivõimet, aidates ehitada teadmistepõhist ühiskonda.

- (3) Liikuvusest saadavat kasu tõsteti esile nõukogu ja nõukogus kokku tulnud liikmesriikide valitsuste esindajate 14. detsembri 2000. aasta resolutsioonis liikuvuse tegevuskava kohta⁽¹⁾ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 10. juuli 2001. aasta soovitusel õpilaste, koolitust saavate isikute, vabatahtlike, õpetajate ja koolitajate liikuvuse kohta ühenduse piires⁽²⁾. Nimetatud 2001. aasta soovitusel kutsutakse liikmesriike üles võtma asjakohaseid meetmeid kõnealuste rühmade liikuvuse teel tõkete kõrvaldamiseks.
- (4) Noorte liikuvuse valdkonnas on pärast 2001. aasta soovitusel vastuvõtmist palju ära tehtud. Kõiki õigusakte ja vahendeid ei kasutata siiski võimalikult täies ulatuses ning paljud tõkked on jäänud püsima. Kogu õppega seotud liikuvuse kontekst on viimase kümne aasta jooksul märkimisväärselt muutunud, muuhulgas tänu üleilmastumisele, tehnika arengule, info- ja kommunikatsioonitehnoloogiate arengule ning tööalase konkurentsivõime ja sotsiaalse mõõtme tähtsuse suurenemisele.
- (5) Nõukogu ja nõukogus kokku tulnud liikmesriikide valitsuste esindajate 22. mai 2008. aasta järeldustes loovuse ja innovatsiooni edendamise kohta hariduses ja koolituses rõhutati, et mitmekesisus ja mitmekultuuriline keskkond võivad stimuleerida loovust.

⁽¹⁾ EÜT C 371, 23.12.2000, lk 4.

⁽²⁾ EÜT L 215, 9.8.2001, lk 30.

- (6) Nõukogu kutsus oma 21. novembri 2008. aasta järeldustes (noorte liikuvuse kohta) liikmesriike üles seadma endale eesmärgiks muuta välismaal õppimine pigem reegliski kui erandiks kõigi noorte eurooplaste jaoks. Nõukogu kutsus komisjoni üles koostama tööplaani, et integreerida piiriülese liikuvuse meetmed kõikidesse Euroopa programmidesse ja toetada liikmesriike nende jõupingutustes liikuvuse edendamisel.
- (7) Nõukogu 26. novembri 2009. aasta järeldustes õpetajate ja koolijuhtide erialase arengu kohta tunnustati, et kõikide tasandite pedagoogiline personal võiks rohkem ära kasutada suuremat haridusalast liikuvust ja võrgustike loomist.
- (8) Euroopa Komisjon avaldas 2009. aasta juulis roheline raamatu „Õppega seotud liikuvuse edendamine noorte seas”, millega käivitati avalik arutelu mitmesuguste küsimuste üle, käsitledes muu hulgas seda, kuidas noorte eurooplaste jaoks liikuvusega seotud võimalusi avardada, milliseid tõkkeid tuleb ületada ning kuidas saaksid asjaosalised ühendada jõud õppega seotud liikuvust hoogustavaks uueks partnerluseks. Kõnealuse arutelu kohta antud tagasiside ning Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteelt ⁽¹⁾ ja Regioonide Komiteelt ⁽²⁾ saadud arvamused on olnud käesoleva soovitusel oluliseks teabeallikaks.
- (9) Edendada tuleb ka noorte teadlaste liikuvust, et Euroopa ei jääks maha oma konkurentidest teadusuuringute ja innovatsiooni valdkonnas. Komisjoni 23. mai 2008. aasta teatise „Paremad tööalased võimalused ja rohkem liikuvust: Euroopa partnerlus teadlaste jaoks” tehti ettepanek mitme meetme kohta, millega tagatakse, et kogu liidus oleksid teadlastele kättesaadavad asjakohane koolitus ja ahvatlevad tööalased võimalused ning et kõrvaldataks nende liikumist piiravad takistused, samas arutleti nõukogu 2. märtsi 2010. aasta järeldustes Euroopa teadlaste liikuvuse ja tööalaste võimaluste kohta konkreetselt selle üle, kuidas parandada teadlaste liikuvust, ning määratleti mitu tegevusvaldkonda, et edendada teadmiste vaba liikumist („viies vabadus”).
- (10) Liidu programmidega on lisaks liikuvuse märkimisväärsele toetamisele ning haridussüsteemide arengule ja rahvusvaheliseks muutumisele kaasa aitamisele võimaldatud heade tavade ja vahendite levitamist liidu tasandil, eesmärgiga hõlbustada noorte liikuvust kõikvõimalikes õppe ja koolitusega seotud olukordades.
- (11) Majanduslike kaalutluste tõttu on eriti vajalik tagada õppega seotud liikuvust edendavate ja toetavate olemasolevate riigi tasandi ja liidu programmide ja vahendite tõhus kasutamine ja halduslik lihtsustamine.
- (12) Käesolevas soovitusel viidatakse noortele kõikvõimalikes õppe ja koolitusega seotud kontekstides, milleks võib olla näiteks kool, kutsekoolitus (koolipõhine või õppepraktika), lühiajalised programmid ning ülikooliõpingud (bakalaureuse-, magistri- ja doktoriõpe), noortevahetus, vabatahtlik tegevus või praktika liidus või sellest väljaspool. Õppega seotud liikuvust käsitletakse seoses kõikvõimalike valdkondade ja sektoritega, nagu näiteks kultuur, teadus, tehnoloogia, kunst, sport, algajad ettevõtjad ja teadlased. Käesolevas soovitusel hõlmab õppimine formaalset, mitteformaalset ja informaalset õppimist.
- (13) Käesoleva soovitusel julgustatakse liikmesriike edendada noorte õppega seotud liikuvust ja eemaldama vajaduse korral tõkkeid, mis takistavad selle valdkonna arengut. Samas austatakse täielikult liikmesriigi ja liidu õigusaktide kohast liikmesriikide pädevust ja vastutust.
- (14) Samuti julgustatakse liikmesriike käesoleva soovitusel kasutama liikuvust hõlbustavate olemasolevate liidu ja Bologna vahendite täielikku potentsiaali, pidades eelkõige silmas liikuvust käsitlevat Euroopa kvaliteedihartat, Europassi (sealhulgas diplomilisa), noortepassi, Euroopa kvalifikatsiooniraamistikku, Euroopa ainepunktide kogumise ja ülekandmise süsteemi ning Euroopa kutsehariduse ja -koolituse ainepunktide süsteemi (ECVET).
- (15) Soovitusel nähakse ette konkreetsed suunised käsitlemaks halduslaseid ja institutsionaalseid küsimusi õppega seotud noorte liikuvuse vallas,

SOOVITAB KÄESOLEVAGA LIIKMESRIIKIDEL:

- 1) Teave ja suunised õppega seotud liikuvuse võimaluste kohta
 - a) Parandada riiklikke, piirkondlikke ja kohalikke liikuvusvõimalusi ja toetuste kättesaadavust käsitleva teabe ja suunismaterjali kvaliteeti, keskendudes konkreetsetele õppijate rühmadele nii liidus kui ka väljaspool seda. Liikmesriigid peaksid noorte ja kõigi muude sidusrühmadega suhtlemiseks ning teabe levitamiseks ja vahetamiseks võtma kasutusele uued, loomingulised ja interaktiivsed vahendid.
 - b) Teha õppega seotud liikuvust käsitlev teave kõigile noortele kergesti kättesaadavaks, näiteks tsentraliseeritud veebiportaalide ja muude veebiteenuste ja tugikeskuste (nt „Euroopa bürood”) ning teavitus- ja nõustamisteenuste kaudu. Internetipõhiste teenuste kasutamisel võib samuti abi olla. Selles kontekstis soovatakse kasutada Euroguidance võrgustikku.

⁽¹⁾ ELT C 255, 22.9.2010, lk 81.

⁽²⁾ ELT C 175, 1.7.2009, lk 31.

- c) Teha komisjoniga koostööd, et veelgi arendada ja ajakohastada õppimisvõimalusi käsitlevat PLOTEUSE portaali, luues juurde riiklikke teabeallikaid, millele kodanikel oleks otsejuurdepääs mitmekeelse PLOTEUSE kasutajaliidese kaudu.
- d) Julgustada asjaomaseid riiklikke ja piirkondlikke asutusi tagama, et nende töö oleks integreeritud õppega seotud liikuvuse sidusrühmade tööga, et kindlustada selge, sidus ja lihtne teabeliikumine.
- 2) Motivatsioon osaleda õppega seotud liikuvuse riikidevahelistes meetmetes
- a) Edendada õppega seotud liikuvuse lisaväärtust õppijate, nende perekondade, õpetajate, koolitajate, noorsootöötajate ja tööandjate seas, pidades silmas eneseteostust ning ametialaste, keeleliste, sotsiaalsete ja kultuuridevaheliste pädevuste, loovuse, kodanikuaktiivsuse ja tulevase tööalase konkurentsivõime arendamist, eelkõige üha enam üleilmastuva tööturu tingimustes.
- b) Soodustada võrgustike moodustamist asjaomaste organisatsioonide, sidusrühmade ja muude asjaosaliste vahel, et tagada kooskõlastatud lähenemine noorte motiveerimisel.
- c) Soodustada motivatsiooni suurendamise eesmärgil kogemuste vahetamist liikuvuskogemusega ja seni liikuvuskogemusest õppijate vahel.
- d) Edendada liikuvuskultuuri, näiteks integreerides liikuvusvõimalused kõikidesse õppimiskontekstidesse ning edendades õppega seotud liikuvuse ulatuslikumat väärtustamist ühiskonnas.
- 3) Õppega seotud liikuvuse võimaluste ettevalmistamine, eelkõige seoses võõrkeeleoskuse ja kultuuridevahelise teadlikkusega
- a) Tunnustada keeleõppe ja kultuuridevaheliste pädevuste omandamise tähtsust hariduse varastest etappidest alates, soodustades kvaliteetset keelelist ja kultuurilist ettevalmistust liikuvuseks nii üld- kui kutsehariduses.
- b) Julgustada õpetajaid kasutama keelte õpetamisel innovaatilisemaid, eelkõige info- ja kommunikatsioonitehnoloogiatel põhinevaid meetodeid. Erilist tähelepanu tuleks pöörata ebasoodsas olukorras olevatele õppijatele ja nende konkreetsetele vajadustele.
- c) Edendada peamiste infotehnoloogiliste pädevuste omandamist noorte seas, et nad saaksid liikuvuseks valmistuda soodsaimates tingimustes, samuti kasutada uusi virtuaalse liikuvuse võimalusi, mis täiendavad füüsilist liikuvust.
- d) Soodustada partnerluste ja vahetuste arendamist haridusasutuste vahel ning mitteformaalse õppe pakkujate vahel, et paremini valmistuda liikuvusperioodideks.
- 4) Halduslikud ja institutsionaalsed küsimused seoses välismaal õppimisega
- a) Lahendada võimalusel halduslikke probleeme, mis tekitavad raskusi viisade ja elamislubade saamisel kolmandate riikide kodanikele, kes soovivad Euroopa Liidu liikmesriigis õppida.
- b) Vähendada võimalusel halduskoormust, et edendada õppega seotud liikuvust liitu ja liidust välja. Tihedam koostöö ja partnerlus kolmandate riikidega, kokkulepped liikmesriikide asjakohaste asutuste vahel ning kahepoolsed kokkulepped haridusasutuste vahel võivad hõlbustada õppega seotud liikuvust liidu ja muu maailma vahel.
- c) Käsitleda probleeme, mis tulenevad erinevatest õigusnormidest eri liikmesriikides seoses alaealiste osalemisega õppega seotud liikuvuse kavades.
- d) Määrata kindlaks süsteemid, millega julgustatakse kutsealase põhikoolituse praktikante kasutama õppega seotud liikuvuse võimalusi. Praktikantide ja ka noorte teadlaste õppega seotud liikuvuse edendamiseks peaksid liikmesriigid kooskõlas oma riigi õigusaktidega tagama juurdepääsu asjakohasele kaitsesele seoses kindlustuse, tööstandardite, tervishoiu- ja ohutusnõuete ning maksu-, sotsiaalkindlustus- ja pensionikorraldusega.
- e) Edendada aktiivselt teistes riikides asuvate haridusasutustega ühiselt väljatöötatud ja rakendatud haridus- ja koolitusprogramme.
- f) Integreerida õppega seotud liikuvuse võimalused õppe- või koolituskavadesse, kui see on asjakohane. Lisaks pakkuda ka võimalusi lühiajalisteks liikuvusperioodideks, mis võib aidata julgustada enamatel noortel liikuvuse kasuks otsustada.
- 5) Rahaliste toetuste ja laenude ülekantavus
- Soodustada rahaliste toetuste ja laenude ülekantavust ning asjakohast juurdepääsu asjakohastele toetustele, et hõlbustada noorte õppega seotud liikuvust.
- 6) Õppega seotud liikuvuse kvaliteet
- a) Kasutada liikuvuse kõrge kvaliteedi tagamiseks olemasolevaid kvaliteedihartasid, näiteks liikuvust käsitlevat Euroopa kvaliteedihartat ning riigi- ja piirkonnatasandi hartasid, ning edendada kvaliteedi tagamist liikuvuse iga aspekti puhul.

- b) Soodustada pidevat dialoogi ja selget korda lähetavate ja vastuvõtivate asutuste vahel, kasutades selleks näiteks õppelepinguid. Soodustada omandatud teadmiste, oskuste ja pädevuste tunnustamist, läbipaistvaid valikumenetlusi, kogemustevahetust ja kindlapiirilist tuge õppijale.
- c) Soodustada mehhanismide loomist korrapärase tagasiside andmiseks pärast liikvuserioodi, et tagada kogemuse kõrge kvaliteet.
- d) Soodustada juhendamist ja üksteiselt õppimise kavasid, et tagada õppijate integratsioon vastuvõtvas riigis/haridusasutuses.
- e) Soodustada liikvusega seotud õppijatele mugavate ja taskukohaste võimaluste nagu majutuse, toitlustamise ja veeteenuste pakkumist.
- f) Soodustada suuniste andmist noortele selle kohta, kuidas kõige paremini kasutada õppega seotud liikvust, et arendada oma teadmisi, oskusi ja pädevusi.
- g) Soodustada suuniste andmist välismaal õppinutele kodumaale saabumisel selle kohta, kuidas välismaal omandatud pädevusi rakendada. Pakkuda abi taasintegreerumiseks pärast pikka eemalolekut.
- 7) Õpitulemuste tunnustamine
- a) Edendada liikmesriikide vahel liikvuskogemuse raames saadud õpitulemuste ülekandmist ja tõestamist hõlbustavate liidu vahendite rakendamist ja kasutamist. Neid vahendeid tuleks ka rohkem avalikustada, eelkõige tööandjate hulgas.
- b) Parandada menetlusi ja suuniseid nii informaalse kui mitteformaalse õppimise tõendamiseks ja tunnustamiseks, et liikvust veelgi hõlbustada (nt vabatahtlikus tegevuses ja noorsootöös).
- c) Tegeleda välismaal veedetud liikvuserioodi jooksul omandatud teadmiste, oskuste ja pädevuste nagu võõrkeelteoskuse tõendamise ja tunnustamisega seonduvate probleemidega.
- d) Toetada ja tuua esile kontaktasutusi, mille kaudu üksikisikud saavad pärast välismaalt tagasipöördumist teavet selle kohta, kuidas lasta oma kvalifikatsioone tunnustada ja sertifitseerida.
- 8) Ebasoodsas olukorras olevad õppijad
- Pakkuda ebasoodsas olukorras olevatele õppijatele, kellel võivad puududa võimalused õppega seotud liikvuseks, eesmärgipärast teavet võimalike programmide kohta ja nende konkreetsete vajadustega kohandatud tuge.
- 9) Partnerlus ja rahastamine
- a) Edendada õppega seotud liikvuse alaseid partnerlusi, mille avalik-õiguslikud ja erasektori osalejad tegutsevad piirkondlikul ja kohalikul tasandil. Selles kontekstis võivad väärtuslikeks partneriteks olla kaubanduskojad, ettevõtjate, kutsehariduse- ja koolituse ning kutseliitude ühendused ja valitsusvälised organisatsioonid. Lisaks tuleks edendada teavet, uudiseid ja kogemusi vahetavate koolide, ülikoolide ja ettevõtete võrgustikke.
- b) Julgustada piirkondlikke ja kohalikke asutusi võtma endale suurem vastutus õppega seotud liikvuse edendamisel olemasolevate võrgustike tugevdamise ja uute partnerluste loomise kaudu.
- c) Ergutada näiteks tööpraktika võimaldamise abil aktiivset koostööd ja suhtlust (sealhulgas teadlikkuse suurendamist ja õppega seotud liikvuse väärtuse propageerimist) haridus- ja ettevõtlussektori vahel, kuna ettevõtluse kaasamine on noorte liikvuse suurendamisel oluline tegur. Kui see on asjakohane, näha ette liidu ja liikmesriigi õigusega kooskõlas olevaid stiimuleid, näiteks eritoetusi ettevõtjatele, et julgustada neid pakkuma praktika- ja väljaõppekohti.
- d) Anda panus riikide ja liidu programmide ühtsusesse ja vastastikusesse täiendavusse, et luua sünergiaid ja parandada liikvuserioodide tõhusust.
- 10) Arvamuskujundajate roll
- a) Edendada selliste liikvuskogemusega arvamuskujundajate tegevust nagu õpetajad, koolitajad, perekonnad, noorsootöötajad ja noored, et inspireerida ja motiveerida noori inimesi liikvuse algatusega ühinema. Julgustada haridusvaldkonna tööandjaid tunnustama ja väärtustama õpetajate, koolitajate ja noorsootöötajate pühendumust õppega seotud liikvusele.
- b) Edendada ja toetada võimalusi õppega seotud liikvuseks, mis on üks komponent haridusasutuste juhtide, õpetajate, koolitajate, halduspersonali ja noorsootöötajate põhikoolituses ja kestvas ametialases arengus.
- 11) Edu jälgimine
- a) Toetada vabatahtlikkuse alusel tööd uurimaks, kas oleks teostatav luua metodoloogiline raamistik edusammude jälgimiseks õppega seotud liikvuse edendamisel ning asjaomaste tökete kõrvaldamisel. Selles töös tuginetakse Eurydice võrgustiku poolt liikmesriikide ekspertide abil teostatud ettevalmistavale uuringule ning kasutatakse täielikult olemasolevaid andme- ja teabeallikaid.

b) Anda komisjonile olemasolevate strateegilise raamistiku üleeuroopaliseks koostööks hariduse ja koolituse alal („ET 2020”) aruandlusstruktuuride raames aru edusammude kohta õppega seotud liikuvuse edendamisel ja asjaomaste tõkete kõrvaldamisel,

VÕTAB TEADMISEKS KOMISJONI KAVATSUSE:

- 1) Tagada tihedas koostöös liikmesriikidega täielik ja tõhus liidu programmide ja eelarvete kasutamine, eelkõige elukestva õppe valdkonnas, et laiendada ja avardada noorte õppimisvõimalusi tervikuna, sealhulgas kaaludes Euroopa struktuurifondide, Ühtekuuluvusfondi ja Euroopa Investeerimispannga kasutamist ⁽¹⁾.
- 2) Toetada liikmesriikide jõupingutusi õppega seotud liikuvuse edendamisel, eelkõige kaaludes käesoleva soovitusel mõju liidu järgmise põlvkonna programmidele hariduse, koolituse ja noorte valdkonnas ning liidu järgmisele mitmeaastasele finantsraamistikule.

3) Parandada koostöös liikmesriikidega statistilist raamistikku, mida kasutatakse õppega seotud riikidevahelise liikuvuse mõõtmiseks.

4) Uurida liikmesriikide ekspertidega tihedalt koostööd tehes, kui teostatav oleks töötada õppega seotud liikuvuse edendamisel ja asjaomaste tõkete kõrvaldamisel tehtud edusammude jälgimiseks välja metodoloogiline raamistik, mida noorte liikuvust käsitlevas komisjoni teatises „Liikuvuse edetabeliks” nimetatakse.

5) Hinnata käesoleva soovitusel rakendamise esimese nelja aasta jooksul tehtud edusamme õppega seotud liikuvuse teelt tõkete kõrvaldamisel.

Luxembourg, 28. juuni 2011

Nõukogu nimel
eesistuja
FAZEKAS S.

⁽¹⁾ Kaaludes ka uute rahastamisvahendite, muu hulgas võimaliku Euroopa üliõpilaslaenu rahastamisvahendi väljatöötamise teostatavust kooskõlas nõukogu poolt komisjonile noorte liikuvust käsitlevates 2008. aasta novembri järeldustes esitatud üleskutsega.